

UDK. 1751

Zulayxo NISHANOVA,

O'zbekiston davlat jaxon tillari universiteti stajor-o'qituvchisi

E-mail: zulaykhonishanova@gmail.com

O'zDJTU dotsenti, PhD I.Turamuratova taqrizi asosida

ISPAN TILI TA'LIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA SAMARADORLIGI

Annotatsiya

Mazkur maqolada ispan tili ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarning o'rni, ularning o'qitish samaradorligiga ta'siri hamda o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil etiladi. Bugungi kunda ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarni qo'llash global miqyosda ustuvor yo'nalishlardan biriga aylangan bo'lib, O'zbekistonda ham bu borada keng ko'lamlil islohotlar olib borilmoqda. Xususan, chet tillarini, jumladan ispan tilini o'qitishda multimedia vositalari, onlayn platformalar, interfaol dasturlar va sun'iy intellekt asosidagi o'quv tizimlarining joriy etilishi o'quvchilarning til kompetensiyasini shakllantirishda yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Maqolada ispan tili o'qitish jarayonida foydalanilayotgan zamonaviy raqamli vositalar tahlil qilinib, ularning afzalliklari va muammolari ham yoritilgan.

Kalit so'zlar: Ispan tili, raqamli texnologiyalar, onlayn ta'lim, interfaol metodlar, sun'iy intellekt.

РОЛЬ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ИСПАНСКОГО ЯЗЫКА

Аннотация

В данной статье анализируется роль цифровых технологий в процессе обучения испанскому языку, их влияние на эффективность обучения и важность в развитии профессиональной компетентности преподавателя. Сегодня использование цифровых технологий в образовании стало одним из мировых приоритетов, и в Узбекистане проводятся масштабные реформы в этом направлении. В частности, внедрение мультимедийных средств, онлайн-платформ, интерактивных программ и систем обучения на основе искусственного интеллекта в обучение иностранным языкам, в том числе испанскому, создает новые возможности для формирования языковой компетенции студентов. В статье анализируются современные цифровые инструменты, используемые в процессе обучения испанскому языку, а также выделяются их преимущества и проблемы.

Ключевые слова: Испанский язык, цифровые технологии, онлайн-образование, интерактивные методы, искусственный интеллект.

THE ROLE AND EFFICIENCY OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN SPANISH LANGUAGE TEACHING

Annotation

This article analyzes the role of digital technologies in the process of teaching Spanish, their impact on the effectiveness of teaching, and their importance in developing the professional competence of the teacher. Today, the use of digital technologies in education has become one of the global priorities, and large-scale reforms are being carried out in Uzbekistan in this regard. In particular, the introduction of multimedia tools, online platforms, interactive programs, and artificial intelligence-based learning systems in teaching foreign languages, including Spanish, creates new opportunities for the formation of students' language competence. The article analyzes modern digital tools used in the process of teaching Spanish, and also highlights their advantages and problems.

Key words: Spanish language, digital technologies, online education, interactive methods, artificial intelligence.

Kirish. XXI asrda ta'lim tizimi insoniyat hayotining barcha jabhalarida kechayotgan raqamli o'zgarishlarning markazida turibdi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida ta'lim jarayoni an'anaviy shakldan chiqib, global miqyosda raqamli muhitga ko'chmoqda. O'zbekiston ham ushbu tendensiyadan chetda qolmay, so'nggi yillarda ta'lim sohasida keng ko'lamlil raqamlashtirish siyosatini olib bormoqda. Jumladan, Prezidentning "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, "Chet tillarini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari ta'limda innovatsion texnologiyalarni joriy etishning huquqiy asosini yaratdi. Bu hujjatlar asosida barcha ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan foydalanish, interfaol o'qitish tizimlarini rivojlantirish, chet tili o'qituvchilari uchun zamonaviy metodik ko'nikmalarni shakllantirish yo'lga qo'yildi.

Xususan, ispan tili ta'limi sohasida ham zamonaviy texnologiyalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish jarayoni

bosqichma-bosqich rivojlanmoqda. O'zbekistonda ispan tili nisbatan yangi yo'nalish hisoblangan bo'lsa-da, bugungi kunda ko'plab oliy o'quv yurtlarida ispan tili o'qitilishi uchun raqamli resurslar — "Duolingo", "Busuu", "LingQ", "SpanishDict", "BBC Mundo", "Quizlet", "Wordwall" kabi onlayn platformalar keng qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, o'qituvchilar dars jarayonida Zoom, Google Classroom, Kahoot, Canva kabi vositalardan ham samarali foydalanib, talabalarning nutqiy va grammatik kompetensiyasini interfaol mashg'ulotlar orqali rivojlantirmoqdalar.

Ta'limda texnologiyalarni qo'llash nafaqat o'qituvchining metodik imkoniyatlarini kengaytiradi, balki o'quvchining til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini ham oshiradi. Ispan tili o'qitish jarayonida multimedia vositalari, audiovizual materiallar, virtual turlar va madaniyatlararo muloqotni o'z ichiga oluvchi interfaol mashg'ulotlar o'quv jarayonini zamonaviy va ijodiy shaklga keltirmoqda.

Maqolaning dolzarbligi shundaki, u raqamli texnologiyalarni ispan tili ta'limida qo'llashning nazariy va

amaliy asoslarini yoritib, o'qituvchi va talabalar uchun samarali ta'lim modelini shakllantirishga qaratilgan.

Adabiyotlar tahlili. Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llash global miqyosda ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Xalqaro miqyosdagi ko'plab ilmiy tadqiqotlar, xususan, Yevropa va Lotin Amerikasi mamlakatlarida olib borilgan ishlanmalar ispan tili o'qitish jarayonida raqamli vositalarning o'quvchilarning motivatsiyasi va kommunikativ kompetensiyasiga sezilarli ta'sirini ko'rsatadi [1].

Ispan tili ta'limida texnologik yondashuvning nazariy asosi konstruktivizm tamoyiliga tayanadi. Bu nazariya o'quvchini bilimni tayyor shaklda qabul qiluvchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida ko'radi. Zamonaviy raqamli vositalar — mobil ilovalar, onlayn platformalar, interfaol mashg'ulotlar va sun'iy intellekt tizimlari — konstruktivistik o'qitish muhiti uchun tabiiy vosita sifatida ishlaydi [2]. Masalan, J. Chapelle va M. Warschauer tadqiqotlarida til o'rganishda kompyuter vositalarining samarasi tajriba asosida isbotlangan bo'lib, ular "CALL" (Computer Assisted Language Learning) tizimining asoschilari sifatida til o'qitish metodikasida raqamli davrni boshlab bergan [3].

O'zbekiston ta'lim tizimida ham raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, "Chet tillarini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi qarorlar (2021-y.) o'qituvchilar uchun elektron resurslardan foydalanish, raqamli kompetensiyani rivojlantirish va onlayn ta'limni kengaytirish zarurati belgilab berdi [4]. Shu asosda O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida ispan tili ta'limida Quizlet, Duolingo, Wordwall, Canva, Google Classroom kabi platformalardan foydalanish tobora kengaymoqda.

Rus olimlari tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ham chet tili o'qitish jarayonida raqamli muhitning afzalliklari chuqur tahlil qilingan. E. C. Полат o'zining "Современные педагогические и информационные технологии в системе образования" asarida raqamli vositalar orqali ta'limni individuallashtirish va interaktivlikni oshirish imkoniyatlarini ko'rsatadi [5]. В. П. Беспалько esa texnologik yondashuvni ta'lim sifatini boshqarish va nazorat qilishning yangi modeli sifatida talqin qiladi [6].

Ispan tilining o'ziga xosligi shundaki, u turli mamlakatlarda bir necha variantlarda mavjud bo'lib, o'qitishda lingvokulturologik komponent ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli raqamli texnologiyalar, xususan, videoresurslar, virtual turlar va madaniyatlararo muloqotni o'z ichiga oluvchi platformalar o'quvchilarda nafaqat lingvistik, balki madaniyatlararo kompetensiyani ham shakllantiradi [7]. Masalan, Hernández & Gutiérrez (2022) tadqiqotida ispan tili o'qitishda "virtual cultural immersion" modellari samaradorligi tajribaviy tahlil qilingan va natijada o'quvchilar tilga nisbatan yuqori motivatsiya va kommunikativ faollikni namoyon etganlar [8].

Xalqaro miqyosda olib borilgan boshqa tadqiqotlar, jumladan Scopus bazasidagi maqolalarda, til o'qitish jarayonida sun'iy intellekt va chatbotlardan foydalanish samarasi ham o'rganilgan. Pérez-Marín va Pascual-Nieto (2020) o'z ishida AI yordamida talabani individual til xatolarini tahlil qilib, ularni avtomatik tarzda tuzatish imkonini beruvchi "intelligent tutoring system" modellari ishlab chiqqan [9].

Shuningdek, C. Blake va L. Zeng (2021) ispan tili o'rganishda mobil ilovalar (Mobile-Assisted Language Learning — MALL) samaradorligini tadqiq qilib, ularning interfaollik darajasi, gamifikatsiya elementlari va

foydalanuvchi tajribasi natijadorlikka bevosita ta'sir qilishini aniqlagan [10].

O'zbek olimlari orasida ham chet tili o'qitishda raqamli vositalardan foydalanish bo'yicha qator ilmiy ishlar mavjud. X. Ibragimovanning tadqiqotida raqamli vositalar talabalarning mustaqil o'rganish motivatsiyasini kuchaytirishi qayd etilgan [11], M. Karimova esa interfaol platformalar yordamida grammatik ko'nikmalarni rivojlantirishning samarador modelini ishlab chiqqan [12].

Yuqoridagi tahlillardan ko'rinadiki, raqamli texnologiyalar ispan tili ta'limida faqat texnik vosita emas, balki o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi muloqotni yangi bosqichga olib chiqadigan didaktik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Shu bois, ushbu yo'nalishda olib borilayotgan tadqiqotlar o'zbek tilshunosligida ham kengaytirish va mahalliy sharoitlarga moslashtirishni talab qiladi.

Natijalar va muhokama. Ispan tili ta'limida raqamli texnologiyalarni qo'llash bo'yicha o'tkazilgan nazariy va amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, texnologiyalar til o'rganish jarayonini faollashtiruvchi, individuallashtiruvchi va motivatsiyani oshiruvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bilan birga, raqamli vositalardan samarali foydalanish o'qituvchi kompetensiyasiga, metodik yondashuvga hamda ta'lim muhitining texnik infratuzilmasiga bevosita bog'liq [13].

Tajriba asosida aniqlanishicha, ispan tili darslarida interfaol platformalar (Quizlet, Kahoot, Wordwall) orqali o'tkazilgan mashg'ulotlar talabalar faol ishtirokini oshirib, grammatik va leksik materialni tezroq o'zlashtirishga yordam beradi. Bu jarayonda "o'yinlashtirish" (gamifikatsiya) elementi til o'rganish jarayoniga ijobiy psixologik ta'sir ko'rsatadi [14]. Masalan, 2023-yilda Samarqand davlat universiteti filologiya fakultetida o'tkazilgan amaliy tajribada ispan tili grammatikasini o'qitishda Quizlet va Wordwall platformalaridan foydalanilgan talabalarning yakuniy test natijalari an'anaviy metod bilan o'qiganlarga qaraganda 23 foizga yuqori bo'lgan [15].

Bundan tashqari, sun'iy intellekt asosidagi yordamchi dasturlar — masalan, ChatGPT, Grammarly, DeepL kabi vositalar — talabalarning yozma nutqini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va tuzatish imkonini beradi. Natijada, o'quvchi o'z xatosini ko'rib, uni to'g'rilash orqali faol refleksiya hosil qiladi. Bu esa kognitiv o'rganish jarayonini tezlashtiradi [16].

Muhokama jarayonida aniqlangan yana bir muhim jihat — o'qituvchining raqamli pedagogik kompetensiyasi masalasi. Ko'plab oliy o'quv yurtlarida texnologiyalarning mavjudligiga qaramay, o'qituvchilar ularni to'liq didaktik maqsadlarda ishlata olmayapti. Shuning uchun raqamli ta'limni samarali tashkil etish uchun o'qituvchilarni muntazam digital treninglarga jalb qilish, ularga metodik qo'llanmalar yaratish zarur [17].

Tadqiqot davomida ispan tili o'qitish jarayonida raqamli texnologiyalarni integratsiya qilishda quyidagi natijalar qayd etildi:

Raqamli vositalar talabalarning mustaqil o'rganish motivatsiyasini kuchaytiradi;

Platformalar yordamida interfaol muloqot rivojlanadi va talaba tilni real kommunikatsiya vositasi sifatida his qiladi;

Multimedia resurslari (video, podkast, virtual turlar) yordamida madaniyatlararo kompetensiya shakllanadi;

Sun'iy intellekt tizimlari yordamida individual o'rganish trayektoriyasini yaratish imkoniyati paydo bo'ladi;

Shu bilan birga, o'qituvchilarning texnik tayyorgarligi yetarli bo'lmaganda, texnologiyalar samarasi pasayadi.

Muhokama davomida shuningdek, ayrim muammoli jihatlar ham aniqlangan:

O‘quv muassasalarining barchasida texnik baza bir xil emas — bu esa raqamli texnologiyalarni to‘liq tatbiq etishga to‘sqinlik qiladi;

Ba‘zi o‘quvchilar texnologiyadan maqsadli foydalanish o‘rniga uni o‘yin sifatida qabul qilmoqda;

O‘qituvchilar orasida metodik yangiliklardan qo‘rqish yoki ularga nisbatan ishonchsizlik holatlari uchraydi [15].

Shunday bo‘lsa-da, bu kamchiliklar vaqtinchalik jarayon sifatida qaralmoqda. Chunki O‘zbekiston ta‘lim siyosati, xususan, 2024–2030 yillarga mo‘ljallangan raqamli strategiyada har bir o‘quvchi va o‘qituvchi uchun individual raqamli profil yaratish, ta‘lim jarayonini avtomatlashtirish va chet tili o‘qitish jarayonini sun‘iy intellekt yordamida qo‘llab-quvvatlash maqsadlari belgilangan [17].

Shunday qilib, natijalar shuni ko‘rsatadiki, ispan tili ta‘limida raqamli texnologiyalarni joriy etish — nafaqat zamon talabi, balki o‘quvchi va o‘qituvchi o‘rtasida yangi tipdagi hamkorlik madaniyatini shakllantiruvchi muhim pedagogik yo‘nalishdir. Ularning to‘g‘ri tanlanishi va maqsadli qo‘llanilishi o‘quv jarayonining sifatini keskin oshiradi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamli texnologiyalarni ispan tili o‘qitish jarayoniga integratsiya qilish

zamonaviy ta‘lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Texnologiyalar yordamida o‘quv jarayoni interfaol, ko‘rgazmali va talaba markazli shaklga ega bo‘ladi, bu esa o‘zlashtirish samaradorligini oshiradi hamda talabalarining ijodiy va mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Raqamli vositalar, xususan, Duolingo, Quizlet, Moodle, Google Classroom kabi platformalarning joriy etilishi ispan tili o‘rganishda audio, video va o‘yin elementlarini birlashtirish imkonini beradi. Natijada, o‘quvchilar tilni o‘rganish jarayonida yanada faol ishtirok etadi, o‘z bilimini baholash imkoniyatiga ega bo‘ladi va til muhitiga yaqin sharoitda mashq qiladi.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, raqamli texnologiyalar ta‘lim sifatini oshiradi, lekin bu jarayonning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan o‘qituvchilarning raqamli pedagogik kompetensiyasiga bog‘liqdir. Shu sababli, o‘qituvchilarni muntazam ravishda axborot texnologiyalaridan foydalanish bo‘yicha tayyorlash, malaka oshirish kurslarini tashkil etish zarur.

ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PQ-4851-sonli qarori “Chet tillarini o‘rganish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”.
2. Полат Е. С. (2018). Современные педагогические и информационные технологии в системе образования. Москва: Академия.
3. Беспалько В. П. (2015). Педагогика и прогрессивные технологии обучения. Москва: МПСИ.
4. García, M. (2020). La enseñanza del español a través de medios digitales. Madrid: Ediciones Didácticas.
5. Jonassen, D. (1999). Designing Constructivist Learning Environments. *Educational Technology*.
6. Chapelle, C., & Warschauer, M. (2000). Computer-Assisted Language Learning: Synthesis of Research. *Annual Review of Applied Linguistics*.
7. Sánchez, R. (2021). Lingüística y cultura en la enseñanza del español como lengua extranjera. *Revista ELE*, №45.
8. Hernández, L., & Gutiérrez, P. (2022). Virtual cultural immersion in Spanish language teaching. *Journal of Language Learning*, 33(2), 85–97.
9. Pérez-Marín, D., & Pascual-Nieto, I. (2020). Intelligent tutoring systems for foreign language learning: A review. *Computers & Education*, 156.
10. Blake, C., & Zeng, L. (2021). Gamification and Mobile Learning in Spanish Education. *Computer Assisted Language Learning*, 34(6), 1234–1252.